

پایگاه اجتماعی-اقتصادی خانواده

و

بزهکاری نوجوانان

تألیف: دکتر کرم‌اله جوانمرد

عضو هیئت علمی دانشگاه

آیت‌اله بروجردی

جامعه‌شناسان

۱۳۹۰

سرشناسه	: جوانمرد، کرم‌اله، ۱۳۴۵-
عنوان و نام پدیدآور	: پایگاه اجتماعی، اقتصادی خانواده و بزهکاری نوجوانان / تألیف کرم‌اله جوانمرد
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات جامعه‌شناسان، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری	: ۱۷۶
شابک	: ۷-۴۵-۵۹۹۹-۶۰۰-۹۷۸
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیبا
موضوع	: نوجوانان بزهکار
موضوع	: نوجوانان بزهکار - ایران
موضوع	: نوجوانان بزهکار - روان‌شناسی
موضوع	: انحراف اجتماعی - علل
موضوع	: خانواده - جنبه‌های روان‌شناسی
رده‌بندی کنگره	: ۱۳۸۹ ب۲ ۹ج/۷۶-۷۹ H
رده‌بندی دیویی	: ۳۶۴/۳۶
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۱۷۶۲۰۶

جامعه‌شناسان

فروشگاه و نمایشگاه مرکزی: تهران، خیابان انقلاب، رویروی درب اصلی دانشگاه تهران. پاساژ فروزنده، همکف، پ ۳۳۳، فروشگاه جامعه‌شناسان، تلفن: ۶۶۰۰۰۵۱

WWW.JAMEESHANASAN.COM / Email: Sociologists15@gmail.com

پایگاه اجتماعی - اقتصادی خانواده و بزهکاری نوجوانان

تألیف: کرم‌اله جوانمرد

تعداد: ۱۰۰۰ نسخه

چاپ اول ۱۳۹۰ تهران

چاپ: قدیانی

لیتوگرافی: نوین

قیمت: ۴۵۰۰ تومان

ISBN: 978-600-5999-45-7

شابک: ۷-۴۵-۵۹۹۹-۶۰۰-۹۷۸

Printed in Iran

همه حقوق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است.

سخن مؤلف

در زمینه سطح پایگاه اجتماعی- اقتصادی خانواده تاکنون مطالعات و تحقیقات متعددی توسط دستگاه‌های اجرایی و مؤسسات آموزشی و پژوهشی صورت گرفته است. اما در رابطه با موضوع حاضر که به بررسی تأثیر پایگاه اجتماعی اقتصادی خانواده و نقش آن در بزهکاری نوجوانان و جوانان می‌پردازد تاکنون مطالعات اندکی صورت گرفته و رابطه بین طبقه اجتماعی- بزهکاری موضوع تحقیقات عمده‌ای بوده است که ما در این اثر بدان خواهیم پرداخت. نتایج و مطالعات نشان‌دهنده آنست که میزان تأثیر عوامل اجتماعی در ایجاد بزهکاری نه تنها کم نیست بلکه تأثیر شایانی دارد.

نکته دیگر اینکه پایگاه اجتماعی- اقتصادی خانواده و نقش آن در بزهکاری قشر نوجوان و جوان عنوان کتاب را تشکیل می‌دهد و مؤلف در این اثر در نظر دارد که آراء و اندیشه‌های متفکران را راجع به پایگاه خانواده و سطح اقتصادی- اجتماعی آنان ارائه نماید و متغیر مذکور را در رابطه با بزهکاری نوجوانان مورد مطالعه قرار دهد و نشان دهد که آیا بین پایگاه اجتماعی- اقتصادی نوجوانان بزهکار در مقایسه با افراد گروه هم‌اثر نوجوانان و جوانان عادی تفاوتی معنی‌دار وجود دارد یا نه.

با عنایت به اینکه تاکنون کوشش‌های متعددی برای بررسی دقیق و همه‌جانبه بزهکاری نوجوانان جامعه ایران اسلامی با فرهنگ خاص خودش صورت گرفته و از آنجا که بزهکاری یک نوع رفتار تک بعدی نیست بلکه از جمله رفتارهایی است که علل و عوامل متعددی بر آن مترتب است، لذا شناخت دقیق و همه‌جانبه این عوامل کار مفیدی است؛ بنابراین ضرورت دارد تا عوامل بنیادی موثر در این پدیده اجتماعی شناسایی شود و با خشکانیدن ریشه و عوامل این مشکل اجتماعی که سلامت و امنیت عاطفی و روانی جامعه را تهدید می‌کند مقابله نمود.

کرم... جوانمرد

کتاب حاضر برای دانشجویان رشته علوم اجتماعی (رشته‌های جامعه‌شناسی، مددکاری اجتماعی، برنامه‌ریزی و پژوهشگری) و دروس جامعه‌شناسی انحرافات، جامعه‌شناسی جوانان و سایر دروس مرتبط با علوم اجتماعی- علوم تربیتی- جرم‌شناسی مورد استفاده قرار خواهد گرفت. علاوه بر آن، برای کارشناسان مددکاری- و سازمان‌هایی که به نوعی با مجرمان و بزهکاران درگیرند، نظیر شاغلان سازمان بهزیستی، دادگاه‌های خانواده- سازمان زندان‌ها و مراکز اصلاح تربیت نمودمند خواهد بود.

این کتاب شامل شش فصل خواهد بود.

فصل اول: مقدمه و کلیات، تاریخچه- فرضیات- اهداف مطالعاتی- اهمیت موضوع- تعاریف مطرح گردیده است.

فصل دوم: متن مطالعاتی- تحقیقات- نظریات مطرح شده است.

فصل سوم: انواع پایگاه اجتماعی و خصوصیات آن‌ها.

فصل چهارم:

خانواده، دیدگاه جامعه‌شناسان راجع به خانواده

فصل پنجم:

شامل مباحثی چون: بزهکاری و نوجوانی و نظریه‌های مربوط به آن‌ها است.

فصل ششم: استنتاج و توصیه‌ها را در بر می‌گیرد.

در پایان معرفی منابع بیشتر برای خوانندگان رشته‌های مذکور به دو زبان انگلیسی و فارسی ارائه شده است.

فهرست مطالب

فصل اول

۱۵.....	مقدمات و کلیات
۱۸.....	تاریخچه
۲۱.....	فرضیات
۲۲.....	حدود مطالعات
۲۳.....	تعاریف

فصل دوم

۲۵.....	متن مورد مطالعه
---------	-----------------

فصل سوم

۴۱.....	پایگاه اجتماعی، اقتصادی
۴۵.....	مفاهیم سه گانه (ثروت، قدرت، پایگاه اجتماعی)
۴۵.....	انواع پایگاه اجتماعی - خصوصیات و ویژگی های هر یک
۴۶.....	مفهوم تضاد نقش ها و پایگاه ها
۴۷.....	پایگاه اجتماعی محول «واگذاری»
۴۷.....	عوامل تعیین کننده پایگاه اجتماعی
۴۹.....	پایگاه اجتماعی کلیدی
۵۰.....	افتراق پایگاه های اجتماعی
۵۰.....	طبقه بندی سلسله مراتب پایگاه اجتماعی
۵۱.....	ابعاد دو گانه ارزیابی پایگاه اجتماعی
۵۲.....	سطوح سه گانه ارزیابی جامعه از پایگاه اجتماعی
۵۲.....	فرآیند امتیاز دادن به پایگاه اجتماعی
.....	نظریه کارل مارکس در رابطه با پایگاه اجتماعی، اقتصادی خانواده و قشرهای اجتماعی
۵۳.....	تعبیر قشر بندی اجتماعی از نظر مارکس دربرگیرنده مفهوم است

فصل چهارم

۵۷.....	خانواده
۵۹.....	تحولات در خانواده
۵۹.....	مختصات جدید خانواده

۶۰	نا استواری زناشویی در عصر حاضر
۶۰	خانواده سالم
۶۰	آینده خانواده
۶۱	اساسی ترین دگرگونی‌ها در خانواده
۶۲	منشأ و ساخت خانواده
۶۴	دیدگاه رادیکال نوین خانواده و تقسیم کار
۶۶	مسائل اجتماعی خانواده
۶۷	عوامل کاشتن مشکلات اجتماعی خانواده
۶۸	انواع خانواده
۶۹	دیدگاه‌های جامعه‌شناسان بزرگ راجع به خانواده
۷۰	دیدگاه دورکیم
۷۰	نقد اندیشه دورکیم
۷۰	«کلودلوی اشتروپ»
۷۱	مرووری بر تشکیل خانواده
۷۱	خانواده و میراث اجتماعی
	فصل پنجم
۷۳	الف- بزهکاری ب- نوجوانی
۷۳	نظریه‌های جامعه‌شناختی انحراف
۷۶	الف: بزهکاری
۷۸	واژه بزهکاری
۷۹	عوامل سوق‌دهنده به سوی بزهکاری
۷۹	عوامل اقتصادی بزهکاری
۸۱	تقسیم بزهکاری
۸۲	عمده‌ترین بزه در میان کودکان
۸۲	علل و عوامل بزهکاری
۸۳	مهاجرت
۸۴	عوامل سیاسی بزهکاری
۸۴	بزهکاری و عوامل آن
۸۴	عوامل روانی بزهکار
۸۵	اختلالات روانی و از خود بیگانگی

ب: «نوجوانی».....	۸۵
مسائل روانی مربوط به بلوغ.....	۸۶
دیدگاه مربوط به بلوغ.....	۸۷
تعریف استرن از نوجوانی.....	۸۷
تغییرات دوره نوجوانی.....	۸۸
تعریف دیدگاه جامعه‌شناسان از بلوغ.....	۸۸
عوامل اجتماعی تعامل میان افراد.....	۸۸
تندیس.....	۸۹
نقش یا نقش‌ها.....	۸۹
بررسی نقش کودکی و نوجوانی و روابط آنها با ساخت اجتماعی.....	۹۰
لازمه اجتماعی شدن نوجوانان.....	۹۲
والدین خودکامه.....	۹۲
تأثیر همسالان در رشد روانی و اجتماعی نوجوانان.....	۹۳
کنش متقابل با همسالان.....	۹۳
روابط با همسالان در سه طبقه.....	۹۴
تشدید مسائل جوانان.....	۹۵
دوره نوجوانی و دگرگونی.....	۹۶
دو دوره در تحولات نوجوانی.....	۹۷
مطالعه تکوینی نوجوان درباره هویت.....	۹۷
ارتباط با دیگران در دوره نوجوانی.....	۹۹
تفکر خاص نوجوان و تأثیر آن برای ورود به اجتماع.....	۹۹
فصل ششم	
مطالعات میدانی.....	۱۰۷
تحلیل تئوریک یا تحلیل کیفی.....	۱۴۳
استنتاج و توصیه‌ها.....	۱۴۷
نتایج تحقیق.....	۱۴۷
ضمائم.....	۱۵۱
توصیه‌ها.....	۱۶۹
کتابنامه.....	۱۷۱

فهرست جداول

جدول ۶۳	مقیاس اندازه‌گیری دارایی در بین خانواده‌های گروه‌های مورد مطالعه . ۱۰۱
جدول ۶۴	قشر بندی خانواده افراد گروه عادی بر حسب درجات دارایی ۱۰۱
جدول ۶۵	قشر بندی خانواده افراد بزهکار بر حسب درجات دارایی ۱۰۱
جدول ۶۶	حجم و درصد قشرهای اجتماعی و فراوانی خانواده‌های افراد بزهکار بر حسب مجموعه امتیازات ۱۰۲
جدول شماره ۶۷	حجم و درصد قشرهای اجتماعی و فراوانی خانواده‌های افراد گروه عادی بر حسب مجموع امتیازات ۱۰۲
جدول ۶۸	بررسی ارتباط بین قشرهای اجتماعی و وجود یا عدم بزهکاری ۱۰۲
جدول X^2	(مجذور کار) بررسی فرضیه کلی اول: ارتباط بین بزهکاری و پایگاه اجتماعی- اقتصادی و خانواده ۱۰۲
جدول ۷۰	رابطه بین قشر بندی تحصیلات والدین و وجود یا عدم بزهکاری ۱۰۳
جدول ۷۱	X^2 (مجذور کار) جهت بررسی فرضیه ۱-۱: رابطه بین سطح تحصیلات والدین و بزهکاری نوجوانان ۱۰۳
جدول ۷۲	بررسی ارتباط بین شغل والدین و وجود یا عدم بزهکاری ۱۰۴
جدول ۷۳	محاسبه X^2 جهت بررسی فرضیه ۱-۲: رابطه بین شغل والدین و بزهکاری نوجوانان ۱۰۴
جدول ۷۴	بررسی ارتباط بین درجات دارایی و وجود یا عدم بزهکاری ۱۰۴
جدول ۷۵	محاسبه X^2 جهت بررسی فرضیه ۱-۲: رابطه بین شغل والدین و بزهکاری نوجوانان ۱۰۵

ضمائم - جداول

- جدول شماره (۱) توزیع فراوانی گروه‌های مورد مطالعه بر حسب محل تولد ۱۵۱
- جدول شماره (۲) توزیع فراوانی گروه‌های مورد مطالعه بر حسب محل سن ۱۵۱
- جدول شماره (۳) توزیع فراوانی گروه‌های مورد مطالعه بر حسب جنس ۱۵۱
- جدول شماره (۴) توزیع فراوانی گروه‌های مورد مطالعه بر حسب تحصیلات ۱۵۲
- جدول شماره (۵) توزیع فراوانی گروه‌های مورد مطالعه بر حسب وضعیت تحصیلی ۱۵۲
- جدول شماره (۶) توزیع فراوانی گروه‌های مورد مطالعه بر حسب وضعیت مردودی ۱۵۲
- جدول شماره (۷) توزیع فراوانی گروه‌های مورد مطالعه بر حسب وضعیت تجدیدی ۱۵۲
- جدول شماره (۸) توزیع فراوانی گروه‌های مورد مطالعه بر حسب مردودی در دوره تحصیل ۱۵۳
- جدول شماره (۹) توزیع فراوانی گروه‌های مورد مطالعه بر حسب سازگاری با محیط ۱۵۳
- جدول شماره (۱۰) توزیع فراوانی گروه‌های مورد مطالعه بر حسب در قید حیات بودن پدر ۱۵۳
- جدول شماره (۱۱) توزیع فراوانی گروه‌های مورد مطالعه بر حسب سن پدر ۱۵۳
- جدول شماره (۱۲) توزیع فراوانی گروه‌های مورد مطالعه بر حسب شغل پدر ۱۵۴
- جدول شماره (۱۳) توزیع فراوانی گروه‌های مورد مطالعه بر حسب درآمد ماهیانه پدر در صورت شاغل بودن ۱۵۴
- جدول شماره (۱۴) توزیع فراوانی گروه‌های مورد مطالعه بر حسب میزان تحصیلات پدر ۱۵۴
- جدول شماره (۱۵) توزیع فراوانی گروه‌های مورد مطالعه بر حسب هنگام فوت پدیرتان چند ساله بوده‌اید ۱۵۴
- جدول شماره (۱۶) توزیع فراوانی گروه‌های مورد مطالعه بر حسب در قید حیات بودن مادر ۱۵۵
- جدول شماره (۱۷) توزیع فراوانی گروه‌های مورد مطالعه بر حسب سن مادر ۱۵۵
- جدول شماره (۱۸) توزیع فراوانی گروه‌های مورد مطالعه بر حسب شغل مادر ۱۵۵
- جدول شماره (۱۹) توزیع فراوانی گروه‌های مورد مطالعه بر حسب شاغل بودن مادر و درآمد او ۱۵۵
- جدول شماره (۲۰) توزیع فراوانی گروه‌های مورد مطالعه بر حسب میزان تحصیلات مادر ۱۵۶
- جدول شماره (۲۱) توزیع فراوانی گروه‌های مورد مطالعه بر حسب هنگام فوت مادر چندساله بودماید ۱۵۶
- جدول شماره (۲۲) توزیع فراوانی گروه‌های مورد مطالعه بر حسب رابطه والدین ۱۵۶

جدول شماره (۲۳) توزیع فراوانی گروه‌های مورد مطالعه بر حسب ازدواج مجدد والدین ... ۱۵۶	
جدول شماره (۲۴) توزیع فراوانی گروه‌های مورد مطالعه بر حسب تعداد افراد خانواده ... ۱۵۷	
جدول شماره (۲۵) توزیع فراوانی گروه‌های مورد مطالعه بر حسب با چه کسانی زندگی می‌کنید ۱۵۷	
جدول شماره (۲۶) توزیع فراوانی گروه‌های مورد مطالعه بر حسب درآمد کسانی که شما با آنها زندگی می‌کنید ۱۵۷	
جدول شماره (۲۷) توزیع فراوانی گروه‌های مورد مطالعه بر حسب میزان تحصیلات کسانی که با آنها زندگی می‌کنید ۱۵۷	
جدول شماره (۲۸) توزیع فراوانی گروه‌های مورد مطالعه بر حسب نوع منازل که زندگی می‌کنید ۱۵۸	
جدول شماره (۲۹) توزیع فراوانی گروه‌های مورد مطالعه بر حسب منطقه محل سکونت ۱۵۸	
جدول شماره (۳۰) توزیع فراوانی گروه‌های مورد مطالعه بر حسب تعداد اتاقهای محل سکونت ۱۵۸	
جدول شماره (۳۱) توزیع فراوانی گروه‌های مورد مطالعه بر حسب املاک شخصی غیر از واحد مسکونی ۱۵۸	
جدول شماره (۳۲-۳۳) توزیع فراوانی گروه‌های مورد مطالعه بر حسب وسیله نقلیه و نوع آن ۱۵۹	
جدول شماره (۳۴) توزیع فراوانی گروه‌های مورد مطالعه بر حسب اوقات فراغت ۱۵۹	
جدول شماره (۳۵) توزیع فراوانی گروه‌های مورد مطالعه بر حسب مهاجرت ۱۵۹	
جدول شماره (۳۶) توزیع فراوانی گروه‌های مورد مطالعه بر حسب چگونگی مهاجرت ۱۵۹	
جدول شماره (۳۷) توزیع فراوانی گروه‌های مورد مطالعه بر حسب علت اصلی دستگیری ۱۶۰	
جدول شماره (۳۸) توزیع فراوانی گروه‌های مورد مطالعه بر حسب اقدام به دزدی ۱۶۱	
جدول شماره (۳۹) توزیع فراوانی گروه‌های مورد مطالعه بر حسب دزدی به صورت مخفیانه و قهرآمیز ۱۶۱	
جدول شماره (۴۰) توزیع فراوانی گروه‌های مورد مطالعه بر حسب ارتکاب شما به دزدی ۱۶۱	
جدول شماره (۴۱) توزیع فراوانی گروه‌های مورد مطالعه بر حسب انحرافات جنسی و نوع آن ۱۶۱	
جدول شماره (۴۲) توزیع فراوانی گروه‌های مورد مطالعه بر حسب عادت به مواد مخدر ... ۱۶۲	

جدول شماره (۴۳) توزیع فراوانی گروه‌های مورد مطالعه بر حسب نوع اعتیاد.....	۱۶۲
جدول شماره (۴۴) توزیع فراوانی گروه‌های مورد مطالعه بر حسب مبتلا به سیگار کشیدن.....	۱۶۲
جدول شماره (۴۵) توزیع فراوانی گروه‌های مورد مطالعه بر حسب بدون دلیل رفت و آمد در اماکن.....	۱۶۲
جدول شماره (۴۶) توزیع فراوانی گروه‌های مورد مطالعه بر حسب حمله شدید به دوستان.....	۱۶۳
جدول شماره (۴۷) توزیع فراوانی گروه‌های مورد مطالعه بر حسب اقدام به فرار از منزل.....	۱۶۳
جدول شماره (۴۸) توزیع فراوانی گروه‌های مورد مطالعه بر حسب اقدام به فرار از مدرسه.....	۱۶۳
جدول شماره (۴۹) توزیع فراوانی گروه‌های مورد مطالعه بر حسب اقدام به نقض مقررات.....	۱۶۳
جدول شماره (۵۰) توزیع فراوانی گروه‌های مورد مطالعه بر حسب اقدام به گدایی.....	۱۶۴
جدول شماره (۵۱) توزیع فراوانی گروه‌های مورد مطالعه بر حسب عادت به انحرافات غیر از موارد ذکر شده.....	۱۶۴
جدول شماره (۵۲) توزیع فراوانی گروه‌های مورد مطالعه بر حسب علاقه به دوستان.....	۱۶۴
جدول شماره (۵۳) توزیع فراوانی گروه‌های مورد مطالعه بر حسب تأثیر نصایح دوستان در اتخاذ تصمیمات.....	۱۶۴
جدول شماره (۵۴) توزیع فراوانی گروه‌های مورد مطالعه بر حسب نظر سایرین نسبت به دوستانشان.....	۱۶۵
جدول شماره (۵۵) توزیع فراوانی گروه‌های مورد مطالعه بر حسب حوادث مهم زندگی.....	۱۶۵
جدول شماره (۵۶) توزیع فراوانی گروه‌های مورد مطالعه بر حسب نوع حوادث.....	۱۶۶
جدول شماره (۵۷) مقیاس اندازگیری شاخصهای شغل.....	۱۶۷
جدول شماره (۵۸) مربوط به والدین گروه‌های مورد مطالعه بر حسب مدارج تحصیلی.....	۱۶۷
جدول شماره (۵۹) مربوط به قشر بندی والدین گروه‌های مورد مطالعه بر حسب مدارج تحصیلی.....	۱۶۷